

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת סנהדרין דף נ"ד - ס'
פרשת יתרו | י"א - י"ז בשבט תשפ"ה (15-9 לפברואר 2025)

אחינו כל בית ישראל
הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
ויוציאם מצרה לרוחה
להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים ורפואת הפצועים

ומאכלה לאורה
ומשעבוד לגאלה
השתא בעגלא ובזמן קריב
ונאמר אמון

מן התלמוד

סדר נזיקין, סדר נזיקין, מסכת סנהדרין נ"ט

כי הא דרבי שמעון בן חלפתא הוה קאזיל באורחא, פגעו בו הנך אריותא דהוו קא נהמי לאפיה. אמר: "הכפירים שואגים לטרף". נחיתו ליה תרתא אטמתא, חדא אכלוה וחדא שבקוה. אייתיה ואתא לבי מדרשא, בעי עלה: דבר טמא הוא זה או דבר טהור? אמרו ליה: אין דבר טמא יורד מן השמים.

קאזיל באורחא - הולך בדרך
קא נהמי לאפיה - נוהמים כנגדו
תרתא אטמתא - שתי ירכיים

א

הסבר: רבי שמעון בן חלפתא הלך בדרך ונתקל בשני אריות נוהמים. אמר את הפסוק "הכפירים שואגים לטרף", ונעשה נס וירדו שתי ירכיים של בהמה מן השמיים. אכלו האריות ירך אחת והותירו אחת. הביא אותה רבי שמעון לבית המדרש ושאל האם היא טמאה או טהורה, ואמרו לו שאין דבר טמא יורד מן השמיים, ולכן היא ודאי טהורה ומותרת באכילה.

ט"ו
בשבט
שמח!

דף נ"ד: אבי ורבא

האמוראים אבי ורבא חיו לקראת סוף תקופת האמוראים. תלמידיהם, רבינא ורב אשי, היו חותמי התלמוד הבבלי, והם היו דור האמוראים האחרון. מאז היוותם ילדים קטנים, היו אבי ורבא חברים ולמדו בתורה יחד. במסכת ברכות מסופר, שעוד בהיותם קטנים, ענו תשובה חריפה לאחד מרבותיהם, האמורא רבה, ותשובה זו העידה על הבנה עמוקה. מתוך כך הכריז רבה כי הנערים העומדים לפני עתידים להיות גדולים בתורה. אכן גדלו אבי ורבא לתלמידי חכמים וזכו להיות מגדולי הדור. לא תמיד הסכימו אבי ורבא בהלכה, וברחבי התלמוד מופיעות מחלוקות רבות ביניהם. בדרך כלל נפסקה הלכה במחלוקת אלה כדעת רבא, מלבד שישה מקרים שהגמרא אומרת במפורש שבהם הלכה כאבי.

דף נ"ה: אבי

האמורא אבי היה יתום מילדות מאב ומאם. אביו, ששמו היה כיליל הפוחו, נפטר עוד בטרם לידתו, ואמו נפטרה זמן-מה אחר לידתו. רבה, אחיו של כיליל, שהיה דודו של אבי, נטלו תחת חסותו והוא קרא את שם התינוק "נחמני" על שם סבו, אביו של רבה ושל כיליל. אבי נמסר לאומנת שתגדלו, ואבי היתום הורגל לכנותה "אימא", ובאמת פעמים מספר מובאים בגמרא דברי חוכמה שאמר אבי, והוא מתבטא: "אמרה לי אם" וכנותו לאותה אומנת שגידלתו. אומנם שמו היה נחמני, אבל בדרך כלל רגילים לכנותו "אבי". רב שריא גאון כותב, שמאחר שרבה גידל את אבי, הוא לא רצה לכנותו בשם נחמני, כשם אביו, והוא כינהו אבי מלשון אבא, כך נהג רבה כבוד באביו. יש אומרים כי כינוי זה משמעו ראשי התיבות של הפסוק "אשר בך ירחם יתום".

דף נ"ו: שבע מצוות בני נוח

שבע מצוות בני נוח הן שבע המצוות שנואמרו לנוכרים, "בני נוח", לעומת היהודים שנוצטו בתרי"ג מצוות. קדם סימן לזכירת שבע המצוות הללו, לפי סדר אל"ף ב"ית: א. איבר מן החי - איסור אכילת איבר שנתלש מבעל חיים בעודו בחיים. ב. ברפת

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חיילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתו!! את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חיילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחתיהם,
יעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
יהי להם כהם הכתוב:
"כי!! אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 16:50	כניסת שבת: 17:10
יציאת שבת: 18:03	יציאת שבת: 18:13
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 17:04	כניסת שבת: 16:51
יציאת שבת: 18:04	יציאת שבת: 18:12

מתפלפלים

אל כיתה ג' הגיע תלמיד חדש. לתלמידים נאמר שהתלמיד החדש הזה הוא יתום מאב, וכי אביו נפטר לפני שנה ולכן הוא ומשפחתו עברו דירה. התלמידים דיברו בינם לבין עצמם כיצד לקבל ולהתנהג עם התלמיד החדש.

מצד שני:

חלק מהתלמידים טענו שזה רק ביך אותו יותר ויודשי עוד יותר את היותו יתום. עליהם להתנהג אליו כרגיל כמו אל כל ילד אחר, וכי אם הוא ירצה אז הוא כבר ימצא איך להתחבר לכולם, בלי להיות נבון.

מצד אחד:

חלק מהתלמידים אמרו שיש להשתדל להתחבר אליו באופן מיוחד, להזמין אותו כל הזמן, לבוא לביתו, לדבר איתו, ולשתף אותו כל הזמן במה שהכיתה עושה. כל זה יקל עליו את הקליטה במקום החדש ואת הגעגוע לאביו שנפטר.

מה עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתפלפלתם עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה בצורה בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | מן ההסטוריה

"תרגום אונקלוס"

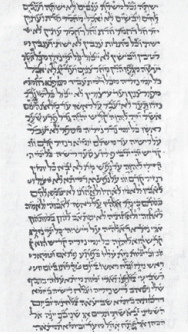
אונקלוס היה בן אֶחָתוֹ שֶׁל טִיטוֹס, וְאַחַר שֶׁהוּא הִתְנַיֵר שֶׁלְחֹו גָּדוּדֵי חִלְיִים לְתַפּוֹס אוֹתוֹ אָךְ הוּא שִׁכְנַע אֶת כָּל הַגָּדוּדִים בְּצַדֶקֶת דָּרְפוֹ וְגַם הֵם הִתְנַיֵרוּ אַחֲרָיו. כֶּךָ גָּדוּד אַחַר גָּדוּד.

אונקלוס חי בְּדוֹרוֹ שֶׁל רַבָּן גְּמְלִיאֵל דִּיבְנֵה וְהָיָה מְקוּרָב אֶלָּיו מְאֹד.

אָף עַל פִּי שֶׁבְּצַעֲרֵירוֹתוֹ אונקלוס היה נוכרי, לְאַחַר שֶׁהִתְנַיֵר הוּא עָלָה וְהִתְעַלָּה בְּמַעֲלוֹת הַתּוֹרָה, עַד כִּדִּי כֶּךָ שֶׁהוּא פָּרַסֵם אֶת "תַּרְגוּם אונקלוס" הַיָּדוּעַ, הַמְתַּרְגֵּם אֶת הַתּוֹרָה לְשִׁפְהָ הָאֲרָמִית.

בְּמַסַּכְת מְגִלָּה בְּדָף ג', מְסַפֵּר לָנוּ הַתַּלְמוּד שֶׁהַתּוֹרָה תּוֹרְנָמָה לְאֲרָמִית זְמַן רַב לִפְנֵי כֵן, וְכַבֵּר

בִּימֵי עֶזְרָא הַסּוֹפֵר הָיָה קוֹם הַתַּרְגוּם, אָךְ בְּצוּק הַעֲתִימִים הוּא נִשְׁכַּח מִן הַהֶמּוֹן, עַד שֶׁאונקלוס לָמַד אוֹתוֹ מִפִּי רַבּוֹתָיו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי הוֹשֵׁעַ וּפְרַסֵם אוֹתוֹ מִחֻדָּשׁ.

קטע מספר במדבר עם תרגום אונקלוס (Wikipedia)

📍 | על המפה

בית שערים - מקום קבורתו של רבי יהודה הנשיא

בית שערים היה יישוב יהודי חשוב בגליל התחתון בתקופת המשנה והתלמוד, והיה מקום מושבו של רבי יהודה הנשיא. בעקבות רבי הגיעה למקום גם הסנהדרין, והיישוב גדל והתפתח. לאחר מותו נקבר רבי באחוזת קבר משפחתית שבנה במקום. היישוב נחרב כנראה במאה ה-4 לספירה, והתגלה בחפירות ארכאולוגיות במהלך המאה ה-20. במקום נמצאו שרידי מבנים רבים, שכללו בית בד, בית כנסת ובית מדרש. כמו כן נמצאו מערות קברים רבות שבהם נקברו יהודים מרחבי הארץ ואף מחוצה לה. בשנת 2015 הוכרז המקום כאתר מורשת עולמי.

מערות הארונות בבית שערים (Hebrew Wikipedia)

👤 | מי אני?

1. הייתי נשיא ישראל אחרי המרד הגדול וחורבן בית המקדש השני.
2. הנכד שלי הוא רבי יהודה הנשיא עורך המשנה.
3. גם אבי היה נשיא, ולסבא שלי קראו גמליאל.
4. רבן יוחנן בן זכאי היה רבי. אונקלוס הגר חי התקופתי והיינו קרובים מאוד אחד לשני. רבי עקיבא היה תלמידי.

לֵלִי אֵלֵּיךְ לֵיטָה

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

1. וְיִשְׁמַעְלֵךְ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ
 2. וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ
 3. וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ
 4. וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ
 5. וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ וְיִשְׁמַעְלֵךְ

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- 1 מי היא הדמות שבמרכז הציור?
 - 2 מה הקשר בינה לבין הפסל בצד ימין?
 - 3 מה הקשר בינה לבין פרשת השבוע?
 - 4 איך קשור הספר שעל השולחן לדמות הזו?
 - 5 מיהם החיילים שמקיפים את הדמות, ומה קרה להם על פי המסופר בתלמוד?

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

שניים מקרא ואחד תרגום

חז"ל הורו שבמהלך השבוע יש לקרוא את פרשת השבוע הבאה "שניים מקרא ואחד תרגום". הכוונה היא שיש לקרוא כל פסוק בפרשה פעמיים כפי שהוא כתוב, ולאחר מכן לקרוא פעם אחת את תרגום אונקלוס לארמית של פסוק זה. את הקריאה הזו יש להשלים לפני קריאת התורה בציבור בשבת בבוקר.

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשנ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260	5258	4900	4800	4650	4260
2019 שנת סיום הטי"ם ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינת ישראל	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

פעמים רבות כששני צדדים עושים ביניהם הסכם או חוזה, הם רושמים בתחילתו "תנאים מתלים" שהם תנאים שחייבים להתקיים כדי שלהסכם יהיה תוקף מחייב. ההסכם הגדול שבין הקב"ה לעם ישראל נמצא בפרשתנו בדמות עשרת הדיברות, אותם ציווה ה' במעמד הר סיני. **אולם קודם לכן יש תנאי אחד שחייב להתקיים כדי שלהסכם הזה יהיה תוקף. התנאי הזה הוא: "ויחן שם ישראל נגד ההר" ואמרו חז"ל שהמילה "ויחן" בלשון יחיד מלמדת שהיו בני ישראל כאיש אחד בלב אחד.**

סדר זיקין | מסכת סנהדרין, דף נו' - ס'

השם - איסור לקלל את ה' (כך רגילים לכנות את האיסור בלשון סני נהור, מפני כבוד השם). ג. נזל. ד. דינים, ועוד. שלוש המצוות החמורות, שישארל נצטוו עליהן ב"הרג ובל יעבור" הן: עבודה זרה, גילוי ערוות ושפיכות דמים. מצות דינים לדעת הרמב"ם היא שהם חייבים להקים בתי דין ולשפוט בהם את העובר על מצוות בני נוח. שש מן המצוות הללו נמסרו כבר לאדם הראשון בנבואה, ואילו איסור איבר מן החי נמסר לנוח, כי לפני כן לא הותר לבני אדם כלל לאכול בשר מן החי, אפילו מבהמה שחוטאה.

דף נ"ז: עונשם של אנשי שכם

ההלכה היא שכן נוח שעבר על אחת משבע מצוות בני נוח, חייב מיתה. בכך חמור דינם של בני נוח כי יהודי אינו חייב מיתה על כולו, למשל, יהודי שגזל מתחייב להשיב את הגזלה אך אינו חייב מיתה. בדף זה לומדים שיש אמוראים שסברו, שגם בני נוח אינם מתחייבים מיתה על שבע המצוות, אלא על חלקן בלבד. הרמב"ם בהלכות מלכים כתב, ששמעון ולוי, בניו של יעקב אבינו, הרגו את כל תושבי שכם, מפני שהם היו חייבים מיתה לפי הדין, **זאת מפני ששכם חטף את דינה בת יעקב, ובכך הוא עבר על איסור גזל והתחייב מיתה. כל תושבי שכם, שראו את מעשהו ולא הביאו אותו למשפט בפני בית דין, עברו על מצות "דינים", ולפיכך גם הם התחייבו מיתה.**

דף נ"ח: כבודו של אדם מישראל

הפאת אדם מישראל הינה מעשה חמור. כך אמר רבי חנינא: נוכרי המכה יהודי יענש במיתה בידי שמים. רבי חנינא למד זאת מן המסופר בתורה על אודות המצרי שמשה רבנו הרג באמצעות הזכרת השם המפורש, מפני שראוהו מכה איש עברי מאחיו. עוד אמר רבי חנינא כי הסוטר על לחיו של אדם מישראל כאילו סוטר לשכינה, מפני שבני ישראל נבראו בצלמו של הקב"ה והרי כאילו שפטר להקב"ה חלילה. **בתלמוד גם לומדים מימרה מפורסמת שאמר ריש לקיש: כל המגביה יד על חברו להכותו - אף על פי שלא היכהו לבסוף, נקרא רשע.**

דף נ"ט: נוכרי, לימוד תורה ושמירת שבת

נוכרי אינו רשאי לשמור שבת, זאת מפני שהשבת היא מתנה שניתנה לעם ישראל בלבד, ובה יהודי מתקשר עם הקב"ה ואין בה חלק לנוכרים. על כך נאמר בתורה: "ושמרו בני ישראל את השבת... ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם". משום כך, גם אין לנוכרי ללמוד תורה, לפי שהתורה ניתנה לעם ישראל בלבד. הותר להם ללמוד רק את החלקים הנוגעים לשבע מצוות בני נוח.

דף ס': חרבו של אהוד בן נר

בספר שופטים מסופר על אהוד בן נר שהיה באותם ימים שופט ישראל, וביקש להרוג את עגלון מלך מואב, לאחר שבמשך שמונה עשרה שנה, עגלון משל בעם ישראל וגרם לו צרות קשות. אהוד בן נר השתמש בתחבולה כדי להרוג את מלך מואב. בדרך כלל נהגו לחגור את החרב על הירך בצד שמאל של הגוף, כך נקל לשולפה ביד ימין, ותוך כדי שליפה לעבור למצב של התקפה, שאם לא כן אי אפשר להפתיע את היריב. אבל אהוד היה שמאלי ולפיכך הוא חגר את חרבו על רגל ימין. כשהוא בא לבקר את מלך מואב, שומרי הראש בדקו את רגלו השמאלית, בה בדרך כלל חוגרים את החרב, והם לא גילו דבר. **כשהיה אהוד עם המלך לבד, הוא אמר לו: "דבר ה' לי אלי". המלך קם ואהוד שלף את חרבו ונעצה בגופו של המלך הרשע. התלמוד מביא מעשה זה, מפני שיש ללמוד ממנו דבר חשוב: ברגע שאהוד הזכיר את שמו של הקב"ה קם מלך מואב לכבודו, ונקל וחומר לנו, שיש לעמוד בעת הזכרת השם.**

שאלות השבוע

- מהם ראשי התיבות של השם אביי?
- כמה פעמים בתלמוד נפסקה הלכה כמותו?
- מדוע נעושו כל אנשי שכם על כך שנושא העיר חטף את דינה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagralla@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים. *בפיקוח ראה חשבון

